

ATATÜRK VE CUMHURİYETİMİZ (*)

Kızıltan ULUKAVAK

Yıl otuzsekiz, on kasım Perşembe
Hatırdan çıkmayacak bir sonbahar
Sarsılıyor İstanbul yeditepe
Yaman esmiş Dolmabahçe'de rüzgar

Gerçek olamaz, olsa olsa bir düş
Dokuzu beş geçse Atatürk ölmüş
Böyle toptan yas nerede görülmüş
Beraber ağlıyoruz kurtlar kuşlar

Bundan 50 yıl önce idi; 10 Kasım 1953 günü, aramızdan ayrılışlarının 15.yılında Ulu Önder Atatürk'ün aziz naaşının, Ankara'da Etnografya Müze'sinden alınıp, Anıtkabir'e ebedi istirahatgahlarına nakli için büyük bir tören düzenlenmişti. Zonguldak Mehmet Çelikel Lisesi'nin üçüncü sınıf öğrencisiydim. Töreni Devlet Radyosu, Ankara Radyosu naklen yayınlıyordu, bu radyoda yapılan ilk naklen yayındı; biz öğrenciler de okulun koridorlarına çıkmış, okul hoparlöründen yayını izlemekte idik.

Radyoda bir yandan tören hakkında bilgi veriliyor, önde zamanın Cumhurbaşkanı Celal BAYAR, arkasında dönemin Başbakanı Adnan MENDERES ve 2. Cumhurbaşkanı muhalefet lideri İsmet İNÖNÜ olmak üzere kortejin Ankara caddelerinde Anıtkabire doğru ilerlemekte olduğunu öğreniyor, bir yandan da radyonun en ünlü spikerleri ile Devlet Tiyatrosunun diksiyonu en mükemmel sanatçılarının seslerinden Atatürk ve Cumhuriyetle ilgili anlatılanları dinliyorduk. Behçet Kemal ÇAĞLAR coşku dolu sesiyle Atatürk ile ilgili şiirler okuyordu. Tüm öğrenciler adeta kendimizden geçmiştik, çok duygulanmıştık ve ağlıyorduk.

Sanıyorum 4-5 saat süren törenle ilgili radyo yayını dinledikten sonra sınıflarımıza girdik. Dersimiz Edebiyat idi, aynı zamanda Lisemizin de Müdürü olan öğretmenimiz rahmetli Hüseyin GÜRTUNCA, bir gün önce her öğrencinin Atatürk'le ilgili dilediği bir şiiri ezberlemesi ödevini vermişti. Beni tahtaya kaldırdı "Otuzbeş Yaş" şiiriyle ünlü Cahit Sıtkı TARANCI'nın, "On Kasım " başlıklı biraz önce, sözlerimin başında sizlere de tekrarladığım şiirini okudum. Öğretmenim çok beğenmişti, Bu şiiri bugün 66 yaşında, 16 yaşın duygusallığı içinde okuyamamış olsam da, bugün daha bilgili ve daha bilinçli olarak Atatürk'ü anladığımı ve anlatabileceğimi sanıyorum.

Bugün aradan 50 yıl geçtikten sonra, Ulu Önder'in aramızdan ayrılışının 65. yılında niçin aynı şiiri okuyarak konuşmama başladım ? Önce bunu açıklamalıyım.

(*) 10 Kasım 2003 günü Safranbolu'da Kız Meslek Lisesi salonunda yapılan konuşma

Bu şiirde yer alan “Gerçek olamaz, olsa olsa bir düş – Dokuzu beş geçe Atatürk ölmüş” dizelerinde Atatürk’ün öldüğü gerçeği yerine, bunun bir düş olması dileği şair diliyle anlatılmak istenilmektedir. Hiç kuşkusuz her insan gibi Atatürk de fanidir, ölümsüz değildir, ölümcüldür. Nitekim Atatürk, 1926’daki İzmir suikastı sonucu Türk Ulusuna yayınladığı bildiride;

“Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebed payidar kalacaktır”

demiştir.

Evet, Atatürk’ten yoksun kalmak, insan yaşamının doğal bir sonucudur, bir gerçektir. Düş değildir. Atatürk’ten değil, ancak ve sadece, Atatürkçülükten yoksun kalmak bir düş olmalıdır; gerçek olmamalıdır. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti’nin ilelebed, sonsuza değin payidar kalabilmesi, Atatürkçü anlayış ve uygulamalardan yoksun kalmamakla ve böyle bir olasılığın asla gerçekleşmemesiyle sağlanabilecektir.

Bu nedenlerle, Ulu Önder Atamızın aramızdan ayrılışının 65 inci, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 80 inci yılı dolayısıyla, başlığı “Atatürk ve Cumhuriyet” olan sunuşuma, Atatürkçü anlayışın tüm kural ve kurumlarıyla ülkemizde uygulanması ve bunlardan asla hiç bir ödünün verilmemesi beklentisinin gerçekleşmesini dileyerek başlamak istiyorum. Öncelikle de bir gerçeği özellikle vurgulamakta yarar görüyorum.

Yurdumuzun her yöresinde, çok değişik ortam ve mekanlarda, her yıl 10 Kasım’da, bugün burada olduğu gibi Atatürk’ü anma toplantıları düzenlenir. O’nun kaybının verdiği derin acı anlatılır; yaptıkları, başardıkları dile getirilir. Öte yandan herhangi bir toplumsal veya siyasal bir sorunla karşılaşıldığında da hep Atatürk aranır. Atatürk sağ olsaydı şöyle olurdu, böyle olmazdı denir.

Böyle davranmak; 65 yıldır hep Atatürk’ü aramakla oyalanmak; her yere fotoğraflarını asmanın, meydanlara heykellerini dikmenin Atatürkçülük olduğunu sanmak, Atatürkçü çizgiden sapmaları engellemeye yetmemiştir. Son yıllarda hayret ve üzüntüyle gözlemlendiği üzere, bu yolla Atatürk ilke ve devrimlerine ilgisiz ve hatta karşı bir kısım çevrelerin ortaya çıkışı da önlenememiştir. Oysa, görüntüde Atatürkçü olmak yerine, gerçekte Atatürkçü olunmalıdır. Sözde değil, özde Atatürkçü olunmalıdır. Atatürkçülüğün biçimsel değil, düşünsel değerler bütünü olduğu unutulmamalıdır. Uygulamada Atatürkçü çizgiden ödün verilmemeli ve özellikle eğitimde Atatürkçü düşünceyi egemen kılmanın gerekliliği ve zorunluluğu göz ardı edilmemelidir. Ayrıca, olduğu gibi görünmemeyi, görüldüğü gibi olmamayı ilke edinerek, gerçekte öyle olmadıkları halde Atatürkçü gibi görünmekten çıkar umanlar da, söylemleriyle değil, eylemleriyle değerlendirilmelidir.

Doğruları konuşmaktan korkmamalıyız; gerektiğinde içtenlikle ikrar ve itirafta bulunabilmeliyiz. Aslında Atatürkçü öğreti de bunu gerektirir. Atamızın kaybindan bu yana hep şu sözcüklerin, bir slogan olarak tekrarlandığına tanık oluruz:: “ Atam izindegiz, Atam izindegiz”

Bu söylem doğru mudur, böyle bir genelleme yapılabilir mi, gerçekten Atamızın izinde miyiz ? Bu soruya ne yazık ki olumlu yanıt verebilme olanağı bulunamıyor.

Bugün içte ve dışta Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sorunların bir çoğu, bilinçli veya bilinçsiz Atatürk ilkelerinden verilen ödünlerden kaynaklanmıştır. Oysa, karşılaşılan her sosyal ve siyasal çalkantıya, Atatürk ilkelerinden sapma gösterilmeseydi, çok daha kolay ve çok daha uygun çözüm yolları bulunulabilirdi. Şu bir gerçektir ki, Atanın izinde olunsaydı, ülkemiz bugün yaşanan sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel sorunlarla karşı karşıya kalmazdı. Bu ülke "yolsuzluklar ve hortumcular" ülkesi olmazdı; parası pul olmazdı. AB kapısında Avrupa Birliği kapısında, Türkiye bekletilemezdi; bir gün alıyor gibi görünüp, ertesi gün yeni bahaneler, yeni kusurlar uydurarak hiç kimse Türkiye'yi oyalamaya cesaret edemezdi. Bugünlerde tanık olunduğu üzere, Türk Alfabesinde harf eksikliği gibi saçmalıklar ileri sürmeye kimse cüret edemezdi.

Bu nedenlerle "Atam izindeyiz" yerine, "Ata'nın izinde olmalıyız", denirse, hem doğruyu ve hem de olması gerekeni açıklamak söz konusu olur.

Evet, Ata'nın izinde olunmalıdır. Bilimde, sanatta, sosyal ve kültürel etkinliklerde, uluslar arası ilişkilerde ve nihayet ekonomide çağdaş ülkelerin gerisinde kalmamak için Atatürk'ün çizgisi izlenmelidir.

Kuşkusuz Atatürk, kendinden sonra Türkiye'de veya dünyada karşılaşılan her olayı ve her sorunu önceden bilen ve bunlara karşı sağlığında somut çözüm yolları gösteren veya hastalığı tedavi edici formül ve reçeteler hazırlayan bir kâhin değildir. Yine kuşkusuz Atatürk, sağlığında değişmez kuralları, kavramları ve kurumları olan bir doktrin de öngörmemiştir. Evet Atatürkçülük belirli düşünceleri, belirli davranışları içeren bir sistemdir, ancak bir doktrin değildir. Kemalizm'in en belirgin özelliği hiçbir "izm"den kaynaklanmamış olmasıdır; hiçbir "izm"e dayanmamasıdır. Ancak çok çeşitli düşünce sistemleri, Atatürkçülükte, bir diğer deyimle Kemalizm' de Türkiye gerçekleri ve Türk insanının özellikleri dikkate alınarak bir senteze kavuşturulmuştur. Bu sentezde hiç kuşkusuz akılcılık ve gerçekçilik ön planda tutulmuştur.

Atatürk ilkelerinden en önemlisi olan devrimcilik, kalıplaşmayı, statükonun korunmasını değil, sürekli değişimi, sürekli yenilenmeyi öngörür; sosyal veya siyasal alandaki ya da bilim ve teknolojiadaki gelişmelere göre topluma yeni hedefler gösterilmesini, yeni görünümeler kazandırılmasını amaçlar. Kemalizm, geçmişin bekçiliği değil, geleceğin öncülüğü olarak da tanımlanmaktadır.

Bu konuda döneminin Milli Eğitim Bakanlarından Reşit GALİP'in bir sorusuna karşılık olarak, Atatürk'ün verdiği şu yanıt büyük önem taşır:

"Ben manevi miras olarak hiçbir doğma ve kalıplaşmış düstur bırakmıyorum. Benim manevi mirasım ilim ve akıldır. Zaman süratle dönüyor. Böyle bir dünyada asla değişmeyecek hükümler getirildiğini iddia etmek, aklın ve ilmin inkişafını inkar etmek olur. Benden sonra beni benimsemek isteyenler bu temel mihver üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse manevi mirasçılarım olurlar."

Atatürk'ün bu görüşleri nedeniyle Prof.Dr. İsmet GİRİTLİ, Atatürkçü düşünceyi dogmatik ve totaliter bir düşünce akımı olarak değil, mutlak gerçek yerine deneye, yani akıl ve bilimin gözlem ve bulgularına dayanan ve dolayısıyla zaman içinde

değişen gerçekleri kabul eden pragmatik ve demokratik görüşler olarak tanımlar ve nitelendirir.

Bir cümle ile özetlemek gerekirse, Atatürkçülük, Atatürk'ün kişiliği ve nitelikleriyle özdeşleşen çağdaş görüş, çağdaş düşünüş, çağdaş davranış ve çağdaş bir yaşam biçimidir.

Atatürkçülüğün temelinde hiç kuşkusuz Atatürk ilke ve devrimleri vardır. Aslında Atatürk ilke ve devrimleri birer araçtır; bu araçlarla ulaşılmak istenilen amaç çağdaşlaşmadır.

Atatürk'ün sözlüğünde çağdaşlaşma, asrileşmedir. 10. Yıl Söylevinde, çağdaşlaşma, “muasır medeniyet” sözcükleriyle ve gür bir sesle tüm cihana duyurulmaktadır. Atatürk;

“Memleketler muhtelifdir, fakat medeniyet birdir ve bir milletin terakkisi için de bu yegane medeniyete iştirak etmesi lazımdır” der.

Uygarlığa katılmanın yolu ise, çağdaşlaşmadır.

Günümüzün çok değerli tarihçilerinden Prof. Halil İNANCIK, Türk Tarih Kurumu'nun dergisi Belleten'de 1981'de yayınlanan “Atatürk ve Türkiye'nin Modernleşmesi” başlıklı makalesinde, modernleşmeyi çağdaşlaşma anlamında kullanır ve Atatürk'e kadar modernleşmenin yalnız teknikte ve usullerde mümkün ve arzu edilir bir şey olduğunun düşünüldüğüne; aslında modernleşmede hayat görüşü ve insan davranışındaki değişimin çok daha önemli olduğuna değinerek, Atatürk'ün başarısının ve haklılığının buradan kaynaklandığını açıklar.

Gerçekten, 1683 Viyana bozgunu sonrası 1699 Karlofça ve daha sonraki 1718 Pasarofça ve diğer antlaşmalarının ağır koşullarının şaşkınlığı ve hatta ezikliği içersinde Osmanlı devlet adamları, sürekli yenilgilerin nedenlerini araştırmışlar, ellerindeki harp araç ve gereçlerinin yetersizliğini görmüşler, Avrupa'dan getirttikleri uzman subayların bilgilerinden yararlanmışlar, teknoloji transfer etmeye çalışmışlar, ülke yönetiminde görev alacak asker ve sivil kişileri yetiştirecek Batıdaki örneklerine uygun okulları da, Batılı öğretmenlerin yönetiminde açmışlar; 1839'da Tanzimat, 1856'da Islahat fermanlarını okumuşlar, Batının kanunlarını da almışlar ve nihayet Meşrutiyetin 1876'da birincisini, 1908'de ikincisini ilan etmişler, ama yenilgilerin ve gerilemelerin önünü bir türlü alamamışlardır.

Patrona Halil ve Kabakçı Mustafa isyanları, yeniçeri ayaklanmaları, Padişah III.Selim'in katli, din elden gidiyor yaygaraları, şeriat isteriz avazeleri, 31 Mart vakaları ve benzerleri yenileşmedeki başarısızlıklara neden gösterilmek istenir.

Oysa, bunlar neden değil, uygulanan yöntemlerin yanlışlığının doğal sonuçlarıdır. Osmanlı yenileşme hareketinin, kısır bir döngü olmasındandır.

Çünkü maddi unsurlardaki değişimle yetinilmektedir. Batının sadece teknolojisinin ülkeye getirilmesi yeterli görülmektedir; yenileşme uzun bir zamana yayılmak istenilmekte; yönetimde, toplumsal yapılanmada, yaşam biçiminde ve düşünce bazında

değişme ise, asla söz konusu olmamakta ve koruyucu kimliğindeki kimi devletlerin bastırmasıyla, Müslüman olmayan azınlıklara yönelik iyileştirmeler, ön planda tutulmaktadır.

Atatürk'ün başlattığı çağdaşlaşma hareketi ise toplumun bütününe kucaklamaktadır; toplum yaşamının her alanını kapsamaktadır ve en önemlisi akılcıdır ve kısa sürede sonuç alabilmek için de radikaldir, yani köktencidir.

Atatürk'ün başlattığı çağdaşlaşmanın, Osmanlının başarısız kalan yenileşme çabalarından bir başka farkı da şudur.

Atatürk'ün öngördüğü çağdaşlaşma, Batı istiyor diye yapılmamıştır; çağdaşlaşma Batının desteği olmaksızın başarılmış bir uygarlaşma sürecidir. Atatürk'e göre çağdaşlaşma aslında Batılılaşma değil, uygarlaşmadır. Ulusal Kurtuluş Savaşı nasıl Batıya karşı kazanılmış ise, çağdaşlaşma da Batıya karşı gerçekleştirilmiştir. Çünkü Türklerin ulusallaşması da, çağdaşlaşması da Batının çıkarlarına uygun değildir. Örneğin, şu olay ilginçtir:

1923 yılında İngiliz Veliahdı Prens Edward'ı, ziyarete gittiği Hindistan'da gemiden indiğinde, bir kaç mihrace dışında, yerli halktan hiç kimse karşılamaz. Veliahd Prens, zamanın İngiltere Kralı babası V. George'a yazdığı mektupta, bunun nedeni, Gandhi'den kaynaklanmış olabilir mi diye sorduğunda, "hayır, bunun nedeni Türk kurtuluş savaşında aranmalıdır" yanıtını alır.

Ünlü gazeteci Ahmet Emin YALMAN'ın da şöyle bir anısı vardır. İngiliz Güyanı'nda bir yerli, YALMAN'ın Türk olduğunu öğrenince, "dost ve kardeş sayılırız" der. YALMAN, "Müslüman mısınız ?" diye sorduğunda; "hayır, bağımsızlığa susamış bir Hristiyanım, sizin kurtuluş savaşınızın hayranıyım" yanıtını alır.

Bu gerçekler, Behçet Kemal ÇAĞLAR'ın şu dizelerinde en güzel ifadesini bulur:

"Tıpkı ilk sesin gibi Samsun'dan Amasya'dan
Son sesin yükseliyor, Afrika'dan, Asya'dan"

Atatürk'e, o günlerde Batı değil, ezilen ülke insanları hayrandır. O günlerin Batısı da, Türkiye'nin ne yapsa beğendiremediği bugünün Batısından ve örneğin Türkiye Kemalizm'den vazgeçmelidir diyen bugünün AB'sinden farklı değildir. Atatürk, onlardan değil, kendi ulusunun azim ve kararından güç alarak yola çıkar.

Bu nitelikleriyle Atatürk, sadece Türk Kurtuluş savaşını kazanan eşsiz bir kahraman, büyük bir komutan veya savaş sonu kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı değildir. Çünkü O, Mustafa Kemal olarak kalmamıştır; Atatürk olmuştur, Türklerin Atası olarak adlandırılmaya hak kazandıran oluşumları gerçekleştirmiştir. Tüm dünyanın hayranlıkla izlediği, 20. yüzyılın ilk yarısının en büyük devlet adamı olarak anılmıştır ve anılmaktadır.

Evet, Atatürk büyük bir askerdir, ulusal bir kahramandır ve çok seçkin bir devlet adamıdır. Aynı zamanda Türk devriminin önderidir, yeni Türk toplumunun

yaratıcısıdır, öncüsü ve yol göstericisidir. En önemlisi de Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusudur.

Bundan 12 gün önce Cumhuriyetimizin 80. yılını büyük bir coşkuyla kutladık. Cumhuriyet hiç kuşkusuz Atatürk'ün Türk Ulusuna en büyük armağanıdır. Bu nedenle Atatürk ile Cumhuriyet, birbirinden ayrılmaz bir bütündür.

Atatürk'ün en büyük başarısının Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı zaferle sonuçlandırmak; en büyük hizmetinin de Ulusumuzu Cumhuriyet yönetimine kavuşturmak olduğu tartışmasızdır.

Büyük Önderimiz de, Cumhuriyeti en büyük eseri olarak tanımlar ve tanıtır. "Türk milletinin karakter ve adetlerine en uygun idare Cumhuriyet idaresidir" der. "Cumhuriyet yüksek ahlaki değer ve nitelikleri dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir" buyurur. Onuncu Yıl Söylevindeki;

"Yurttaşlarım; Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir"

sözleri büyük anlam taşır.

Bu arada Büyük Nutku'nun sonundaki Türk Gençliği'ne olan hitabına da;

"Ey Türk Gençliği, Birinci vazifen Türk istiklalini ve Türk Cumhuriyeti'ni ilelebed muhafaza ve müdafaa etmektir"

diye başlaması ve

"Ey Türk istikbalinin evladı; İşte bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve Cumhuriyeti'ni korumaktır"

direktifleri ile hitabına son vermesi, Türk Gençliği'ne Cumhuriyete ilişkin vasiyeti niteliğindedir.

Cumhuriyet nedir ; nasıl bir yönetimdir ? Önce bu konuya kısaca değinmekte yarar olacaktır.

Etimolojik açıdan Cumhuriyet, Arapça kökenli bir sözcüktür. "Halk" ya da "insan topluluğu" anlamına gelen "Cumhur" sözcüğü ile yine Arapça aidiyet anlamındaki "iyet" ekinden oluşmuştur. Tam Türkçe karşılığı "halka ait" olarak açıklanabilir.

Sözlük anlamı dışında, kavram olarak Cumhuriyet, egemenliğin bir ailede, bir hanedanda toplandığı "monarşik" veya bir zümrenin elinde bulunduğu "oligarşik" rejimlerin karşıtı anlamında "halk yönetimi" demektir.

Ancak, Cumhuriyetimizin kurulduğu 1920'li yıllardan farklı olarak, günümüz siyaset bilimcileri, bir kavram kargaşasını önlemek için halk yönetimini, halkın kendi kendini yönetimini, halkın halk tarafından seçilen temsilcileri aracılığıyla yönetilmesini

“Cumhuriyet” olarak değil, “Demokrasi” olarak tanımlamakta; sadece monarşik ve oligarşik olmayan rejimlere Cumhuriyet demektedirler. Bu tanımlamalarına ve görüşlerine, günümüzde halk egemenliğinin söz konusu olmadığı bir kısım yönetimlerin, kendilerine Cumhuriyet adını vermelerini gerekçe gösterirler.

Gerçekten İran İslam Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti, Suriye Arap Cumhuriyeti, Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi gibi adında cumhuriyet sözcüğü bulunan devletlerde, halk yönetiminin ve dolayısıyla demokrasinin bulunmadığı; buna karşın İngiltere, Belçika, Hollanda, İsveç gibi devletlerin adlarında krallık sözcüğü ve başlarında da kral veya kraliçe olmasına rağmen, bunların demokratik ülkeler olduğu kuşkusuzdur.

Evet, devletin adında cumhuriyet sözcüğü bulunmasına rağmen İran, İslam şeriatına dayalı bir cumhuriyettir; Çin sosyalist bir cumhuriyettir, Suriye ve Libya ise bir diktatörün yönetimindeki cumhuriyetlerdir; bu ülkelerde ne halk yönetiminden ve ne de demokrasiden söz edilebilir.

Bu tespitler doğrudur; doğru olmayan, ne yazık ki günümüzde Atatürk’ü ve O’nun eseri Cumhuriyet’i küçümsemekten çıkar uman kimi çevrelerin, Atatürk’ün halk yönetimine dayalı ve demokrasi ilkeleriyle uyumlu bir Cumhuriyet kurmamış bulunduğu görüşünü savunacak kadar aymaz ve nankör olabilmeleridir.

“2. Cumhuriyetçiler” olarak da adlandırılan bu çevreler, iddialarına, Atatürk’ün kurduğu partinin tüzüğünde ve daha sonra Anayasa’da da yer verilen ve Atatürk ilkeleri olarak bilinen 6 Ok’un “Demokrasi”yi i içermediğini kanıt olarak göstermekte ve dolayısıyla Atatürk’ün demokrasiyi benimsememiş olduğunda; demokratik bir cumhuriyet kurmadığında ısrar edebilmektedirler.

Değerli bilim ve düşün adamı Prof. Dr. Toktamış ATEŞ’in, birkaç yıl önce katıldığım “Cumhuriyet” konulu bir konferansında dile getirdiği görüşlerinden de esinlenerek şu gerçeği özellikle vurgulamak isterim.

Bir devleti kuranların, o devletten beklediği ortak amaçları, ortak umutları vardır. Bu ortak umut ve amaçlar, o devletin ve o devleti kuranların ideolojisini yansıtır. Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Atatürk’ün ideolojisi de 6 Ok’ta temsil edilmektedir.

6 Ok’ta sadece demokrasi ilkesi değil; “bağımsızlık” ve “çağdaşlık” ilkeleri de yoktur. Bunlar yok diye, nasıl Atatürk’ün bağımsızlık ve çağdaşlaşma yanlısı olmadığı söylenemez ise, demokrasi yanlısı olmadığı da söylenemez.

6 Ok’la simgelenenler birer ilkedir; bu ilkelerle ulaşılmak istenilen hedefler vardır. Atatürk, bağımsızlık benim karakterimdir der; Onuncu Yıl Söylevi’nde, Türk Ulusunu muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkartacağız diye coşkuyla seslenir. İşte bunlar, Atatürk’ün gösterdiği hedeflerdir.

Evet, nasıl bağımsızlık ve çağdaşlaşma Atatürk’ün Türk Ulusu’na gösterdiği hedefler ise, demokrasi de çizdiği bir başka hedeftir. Atatürk, bu hedefe 6 Ok’taki “Halkçılık ilkesiyle ulaşmayı amaçlamıştır.

Atatürk Araştırma Merkezi'nce yayınlanan "Atatürkçü Düşünce" kitabındaki "Atatürk ve Demokrasi" başlıklı makalesinde Prof. Dr. Ergun ÖZBUDUN, halkçılık ilkesinin, siyasal demokrasi ile anlamdaş kullanıldığı ve Atatürk'ün halkçılıktan, özgürlükçü siyasal demokrasiyi kastedtiği görüşündedir.

Nitekim, Türk Tarih Kurumu tarafından yayınlanan Prof. Dr. Afet İNAN'ın "Medeni Bilgiler" kitabında, Atatürk'ün kendi el yazısıyla, "demokrasi prensibi hakimiyetin millette olduğunu, başka yerde olamayacağını iltizam eder" diye görüşlerini açıklarken, demokrasi sözcüğünden sonra, parantez içinde halkçılık sözcüğüne yer verdiği görülmektedir.

1930'lu yılların başında kaleme aldığı Medeni Bilgiler kitabındaki notlarında Ulu Önder; ayrıca "Demokrasinin tam ve bariz hükümet şekli Cumhuriyet'tir" demek suretiyle, kurduğu Cumhuriyet'in demokrasiye özgü bir hükümet biçimi olduğunu belirtir.

1 inci Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan 13 Eylül 1920 tarihli belgenin "Halkçılık programı" adını taşıması, 20 Ocak 1921 tarihli ilk Anayasanın 1 inci maddesinin, "Hakimiyet bila kayd-ü şart milletindir. İdare usulü halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına müstenittir" kuralını içermesi, ulusun egemenliği anlamındaki "irade-i millie" ve "hakimiyet-i millie" deyimlerinin Atatürk'le beraber Türk siyasi literatüründe yer alması, 9 Eylül 1923'te kurduğu partisine, Atatürk'ün "Halk Fırkası" adını vermesi ve daha sonra adının başına Cumhuriyet sözcüğünü getirmesi, 1934'te "Ulus" adını alacak olan partisinin organı olan gazetenin, Ankara'da Kurtuluş Savaşı sırasında, 10 Ocak 1920'de "Hakimiyet-i Millie" adıyla yayınlanmaya başlaması gibi örnekler, demokrasinin vazgeçilmez temel ögesi olan halk'ın ve halk egemenliğinin Atatürk'le beraber gündeme geldiğini; değer ve önem taşımaya başladığını gösterir.

En ilginç, ulusal egemenlikten ve ulusal iradenin üstünlüğünden, Kurtuluş Savaşı'nın devam ettiği, o ölüm kalım günlerinde bile asla ödün verilmemiş olmasıdır. Prof .Dr. Turhan FEYZİOĞLU bu konuda, "Bağımsızlık savaşı, her konuda hesap soran, kıyasıya eleştiren, milletin haklarına titizlikle sahip çıkan bir Meclis'le kazanılmıştır" der.

Bu görüş çok önemli bir gerçeği dile getirmektedir. Kurtuluş Savaşı sırasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi hem yasama ve hem yürütme organıdır. Kuvvetler ayrılığı ilkesi değil, yasama-yürütme birliği ilkesi uygulanmaktadır. Sakarya Savaşı öncesinde, işgal kuvvetleri Polatlı'ya, Ankara'nın kapılarına dayandıkları sırada, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Atatürk'e Başkomutan olarak olağanüstü yetkiler verilip verilmemesinin bile, uzun ve çetin tartışmalara neden olabildiğini unutmamak gerekir.

Değerli gazeteci, rahmetli Abdi İPEKÇİ, "İnönü, Atatürk'ü anlatıyor" adlı kitabında, İnönü'nün şu görüşlerine yer verir:

"Milli mücadelenin bir Millet Meclisi kurularak, onunla beraber yürütülmesi son derece güç, fakat harikulade isabetli bir karar olmuştur. Askeri ve idari

sahada, iç ve dış siyaset sahasında bu harikulade bir buluştur. Emsali de hemen hemen yok gibidir.”

Gerçekten, savaşların bir çok demokratik ülkede, demokrasinin kısa veya uzun süre rafa kaldırılmasına yol açtığı bilinir. Oysa, Atatürk Kurtuluş Savaşını Meclis’le, Türk halkının temsilcileriyle birlikte yürütmüştür. Sonuçta, halk egemenliğinin de, cumhuriyetin de, demokrasinin de temelleri Kurtuluş Savaşı sırasında atılmıştır.

Sunulan bu gerçeklerin ışığı altında, Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyetin bir halk yönetimi olmadığını söyleyebilmek, tek kelimeyle haksızlıktır. Hele, bu Cumhuriyet’te, çeşitli ülkelerin, özellikle 2 nci Cihan Savaşı’ndan sonra kabul edilen Anayasalarında ve bu arada bizim 1961 ve 1982 tarihli son iki Anayasamızda yer alan demokratik kurum ve kuralların tamamını birden aramak ve bunlardan bir kısmı yok diye Atatürk dönemi Cumhuriyetimizi halk yönetimi olmamakla suçlamak, bir başka tek kelimeyle insafsızlıktır.

Şurası da bir gerçektir ki, her sosyal ve siyasal olay ortaya çıktığı dönemin koşulları ve olanakları göz önüne alınarak değerlendirilmelidir. 29 Ekim 1923’te kurulan Cumhuriyet’imiz için de önce böyle yapılmalı, ondan sonra sağduyu elveriyorsa, bu Cumhuriyetin demokratik nitelik taşımadığı gündeme getirilmelidir.

Demokrasi için, insanoğlunun tarihi boyunca bulabildiği en mükemmel rejim olduğu veya bir başka deyimle kusuru en az olan rejim olduğu söylenir. Doğrudur; demokrasi siyasal evrim sonucu ulaşılan son aşamadır. Ancak demokrasinin günümüzde genel kabul gören tüm ilkeleriyle uygulanabilmesi için uygun bir ortama, elverişli bir alt yapıya gereksinim vardır.

Prof. Dr. Ergün AYBARS, Atatürk Araştırma Merkezi yayını, “Atatürkçü Düşünce” adlı kitapta yer alan, “Türkiye’de Demokrasinin Temellerinin Atılmasında 1923-1927 Dönemi” başlıklı makalesinde, Avrupa’da demokrasinin ulusal devletlerin kurulmasından ve sanayi devriminden sonra ortaya çıktığına değinerek, demokrasiye uygun ortam olarak milli birlik, iç barış, ekonomik taban ve kültürel birikime olan gereksinimden bahseder.

Prof. Dr. Toktamış ATEŞ ise, daha önce değinilen konferansında, demokrasinin alt yapısı olarak pek farklı bir görüş öne sürmez; demokrasi için yüksek bir gelir düzeyi, ileri bir eğitim olanağı, iletişim ve ulaşım kolaylığı ve örgütlü toplum’a olan gereksinim üzerinde durur. Böyle bir ortamın ve sayılan olanakların bulunmadığı toplumlarda, günümüz siyaset biliminin kabul ettiği anlamda demokrasiden söz edilemeyeceğini dile getirir.

Türk toplumu Cumhuriyet kurulduğu anda demokrasi için gerekli, uygun koşullara sahip olmasa da, Cumhuriyet yönetimi, uygulamaya koyduğu ilke ve yöntemlerle, kısa sürede bu koşulları toplumumuza kazandırmıştır.

Önce iç isyanlar bastırılmış, ulusal birlik sağlanmıştır. Osmanlı döneminde her etnik grup kendi adıyla anılırken, büyük çoğunluğu oluşturan Türklere hiç önem ve değer verilmezken, Türk adı, kökenleri ne olursa olsun, yüzyıllar boyu, aynı

topraklarda bir arada yaşamış tüm etnik grupların ortak adı ve kimliği olmuş; toplum ulus bilincine ve kimliğine kavuşturulmuştur.

Osmanlı hanedanının mülkü sayılan topraklar, Cumhuriyet’le birlikte “Vatan” olarak adlandırılmaya başlanmış, XII. ve XIII. Yüzyıllardaki Haçlı Seferleri’nden beri, Batı’da Türkiye olarak adlandırılmasına rağmen, Osmanlı’nın eski Grekçe adından galat olarak Anadolu dediği yarımada ve Doğu Trakya’ya “anayurt” denilmiş; orada yaşayanlar da “padişahın kulu” değil, “Cumhuriyet’in özgür bireyleri” ve “Türkiye Cumhuriyeti’nin vatandaşı” olmuştur. Yakın zamanlarda tanık olunduğu üzere, Atatürk, kurduğu Cumhuriyete “Türkiye Cumhuriyeti” yerine, “Anadolu Cumhuriyeti” adını verseydi daha iyi olurdu diyenler ile “Türk” yerine, “Türkiyeli” sözcüğünü önerenler, karşılarında hep Atatürkçü düşünce sahiplerini bulacaktır. Atatürk’ün kurduğu Devlet, hep Türkiye Cumhuriyeti olarak kalacak, o Devletin vatandaşları da hep Türk Vatandaşı olacak ve Türkiye, ülkesiyle ve ulusuyla bütünlüğünü hep koruyacaktır.

Öte yandan, Atatürk Cumhuriyeti’nde ulusal bütünlük dışında, demokrasi için gerekli ekonomik koşullar da, kapitülasyonlar kaldırılarak, devletçi ekonomik politikalar ve beş yıllık sanayi planları uygulanarak sağlanmaya çalışılmış; Cumhuriyet kurulduğunda 50 dolar dolaylarında bulunan kişi başına düşen milli gelir, bu politikalar sayesinde süratle yükselmiş; yurdun dört bir yanını, fabrikalar süslemeye başlamıştır. Bunlardan biri de, bizim yöremizde Karabük Demir Çelik Fabrikaları’dır.

Demokrasinin gereksinim duyduğu kültürel birikim ve ileri bir eğitim düzeyi, 1928’teki harf devrimi ve millet mekteplerinin açılmasıyla yükseltilmiş; Çanakkale ve Sakarya Savaşlarında, yüksek ve hatta orta öğrenim görme olanağı bulabilmiş , zaten çok az sayıdaki güzide gençlerinin çok büyük kısmını kaybetmiş bulunan Türk toplumunda, önce okuma yazma oranı, sonra eğitim düzeyi hızla artmıştır.

Nihayet, “gidemediğin yer senin değildir” görüşünden hareketle, başta demiryolu politikası ve demiryollarına dikey uzanan şoselerle ulaşım olanakları geliştirilmiş, yaygınlaştırılan PTT hizmetleriyle iletişim ağı kurularak, demokrasi için gerekli diğer alt yapı unsurları topluma kazandırılmıştır.

Tüm bunların yanı sıra, demokrasiden söz edebilmek için gerekli bulunan birden ziyade siyasal partiye olan gereksinim de, bu konudaki iddiaların aksine göz ardı edilmemiştir.

Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyet Halk Fırkası’ndan sonra, başta Kazım KARABRKİR olmak üzere Atatürk’ün silah arkadaşlarınca 1924’te kurulan “Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası” ile Atatürk’ün en yakın arkadaşı Fethi OKYAR tarafından 1930’da kurulan “Serbest Cumhuriyet Fırkası” denemelerinin sonuçsuz kalması, Atatürk Cumhuriyeti’nin çok partili demokrasi yanlısı olmadığını değil, aksine böyle bir demokrasinin özlemi içersinde olduğunun en güzel kanıtıdır.

Bu siyasal partilerin kurulmalarından kısa bir süre sonra kapatılmaları ve bu arada Cumhuriyet’in ilk yıllarındaki “İstiklal Mahkemeleri” ve “Takrir-i Sükun Kanunları”, aksi savunulmaya çalışılsa da, asla demokrasi özlemi ile bir çelişki oluşturmaz.

Günümüz siyaset bilimcilerince kabul edilen bir gerçek şudur: Demokrasi özgürlükler rejimidir; her türlü özgürlüğe ve eyleme dönüşmediği sürece her türlü düşünceye demokratik rejim içerisinde yer vardır. Sadece biri dışında.. O da, “özgürlükleri yok etme özgürlüğü”dür

Dolayısıyla, şeriata dayalı teokratik, köktendinci veya faşist ya da komünist totaliter rejim yanlılarının, demokrasiyi araç olarak kullanmalarına ve demokratik haklardan yararlanarak iktidar olmalarına, demokratik yönetimler de izin vermez.

Bu nedenle Cumhuriyet’in ortadan kaldırdığı saltanat ve hilafet yanlılarının kümeleştiği, Cumhuriyeti yıkarak özgürlüklerin ve halk egemenliğinin söz konusu olmadığı, şeriata dayalı eski teokratik düzeni getirmek isteyen partilere ve düşüncelere, demokrasi adına, demokrasi aşkına Cumhuriyet yönetiminin de, özgürlük ve yaşam hakkı tanınması beklenemezdi.

Kurucuları arzu etmeseler de, yandaşları ve yurt düzeyindeki örgütleri Cumhuriyet karşıtı olan partilerin kapatılmasından ve hem şariat düzenini getirmek, hem ülkeyi bölmek amacı taşıyan Şeyh Said’in ayaklanması, Takrir-i Sükun Kanunu ve İstiklal Mahkemeleri ile önlenmesinden daha doğal ne olabilir.

Olağanüstü dönemlerde, olağanüstü önlemler alınması, ne Cumhuriyetin ve ne de Demokrasinin ayıbıdır. Nefsi müdafaa, meşru müdafaa sadece insanlara tanınmış bir hak değildir. Rejimlerin de, yönetimlerin de meşru müdafaa hakları vardır. Dolayısıyla, Atatürk döneminin tek partili bir Cumhuriyet olarak kalması, ne insan hak ve özgürlüklerinin olmadığına kanıttır ve ne de halk egemenliğinin ve dolayısıyla demokrasinin yokluğunun kanıtı olabilir.

Ülkemiz bilim çevrelerinin yakından tanıdığı ünlü Fransız siyaset bilimcisi Maurice DUVERGER, “Les Partis Politique” ve “De la Dictature” adlı kitaplarında, Türkiye’deki tek partili sistemin mevcut bir demokrasiyi yıkarak, totaliter ve otoriter bir yönetim biçimi getirmek için değil, demokratik rejimin gerektirdiği zemini ve şartları hazırlamak amacına yöneldiğini ve demokrasi geleneği olmayan toplumlara, bunun bir örnek oluşturduğunu belirtir.

Nitekim, 1930’lu yıllarda Hitler Almanyasından, Nazi zulmünden kaçan, dünyanın en tanınmış bilim adamları, çağrıldıkları halde İngiltere ve Amerika’ya değil, Atatürk Cumhuriyeti’ne sığınırken, tek partili totaliter bir ülkeden, tek partili bir başka totaliter ülkeye değil, özgürlüklerin ve halk egemenliğinin geçerli olduğu bir ülkeyi tercih ediyorlardı.

Siyaset bilimcileri, bir toplumda bireylerin kendilerini ilgilendiren veya ilgilendirebilecek olan her konudaki kararların oluşumuna katılmaları halinde, o toplumda demokrasiden söz edilebileceği görüşündedirler.

Atatürk Cumhuriyeti’nde 1930’lu yıllarda kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınırken, 1935 yılı seçimlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne 18 kadın milletvekili girerken, dünyanın en demokratik ülkeleri olarak bilinen Fransa ve İsviçre’de, o tarihte kadınlara seçme ve seçilebilme gibi siyasal haklar henüz tanınmamıştı.

Nüfusunun yarısı kararların oluşumuna katılmadığı bir dönemde dahi, Fransa ve İsviçre demokratik ülkelerden sayılırken ve bir başka demokratik ülke, ABD’de de zencilere, en doğal insan hakları, beyazlarla bir arada bulunabilme hakkı tanınmadığı bilinirken, Atatürk Cumhuriyeti demokratik olmamakla nitelendirilemez.

Aslında, bu konuda bir yargıya varmadan önce Atatürk’ün şu sözleri anımsanmalıdır:

“Hakimiyet-i milliye öyle bir nurdurki, onun karşısında zincirler erir, taç ve tahtlar yanar, tacidalar mahvolur. Milletlerin esareti üzerine kurulmuş müesseseler her tarafta yıkılmaya mahkumdur”.

Atatürk 27 Ocak 1923’te annesinin mezarı başında da şunları söyler:

“Annemin mezarı başında ve Allah’ın huzurunda ahd ve peyman ediyorum. Bu kadar kan dökerek milletin elde ettiği hakimiyetin korunması ve savunulması için gerekirse valdemın yanına gitmekte asla tereddüt etmeyeceğim. Milletin hakimiyeti uğrunda canımı vermek benim için vicdan ve namus borcudur”.

Her yerde ve her fırsatta ulusunu, ulusal egemenliği savunan, “Ne mutlu Türküm diyene” diyerek ulusu ile övünen; “Türk öğün, çalış, güven” diyerek ve Onuncu Yıl Söylevinde de “Türk milletinın karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir” diye inançla, coşkuyla seslenerek ulusuna övünç ve güven duygusu kazandıran bir Önder’in, ne halkçılığın ve ne de demokratlığın kuşku duyulabilir.

Atatürk’ün çağdaşları olan Hitler’in, Mussolini’nin, Stalin’in ülkelerinde kurdukları, insan haklarını ve özgürlükleri yok eden rejimler, bugün yerle bir edilmişken; bu liderlerin isimleri kendi yurttaşlarınca bile tiksinti ile anılırken, Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyet 80 yıldır yaşıyorsa ve sonsuza değin, daha nice 80 yıllar yaşayacaksa, bu Atatürk’ün de, Cumhuriyetin de Türk Ulusuyla bütünleşmiş olmasının sonucudur.

Türk Ulusu Cumhuriyeti de, demokrasiyi de hep Atatürk sayesinde tanımıştır. Başka toplumların çok uzun mücadelelerle elde ettiği, örneğin Fransa’nın 1789 Büyük İhtilalinden sonra, kanlı bir ihtilalden sonra; İngiltere’nin 1215 tarihli Magna Carta’dan itibaren yüzyıllar boyu geliştirerek ulaşabildikleri demokrasiye Türk ulusu, başka ulusların aksine, büyük bedeller ödemedi, göz yaşları dökmeden Atatürk Cumhuriyeti’yle ve çok kısa sürede kavuşmuştur. Ulus olarak varlığımızı, her türlü birikim ve kazanımlarımızı Atatürk’e ve O’nun Cumhuriyetine borçluyuz.

Atatürk’ün ve Cumhuriyeti’nin ulusumuza kazandırdıkları en güzel biçimde, Cumhuriyetin Onuncu Yıl Marşı’nda dile getirilir. Bu marşın genellikle ilk birinci ve ikinci kıtası bilinir ve söylenir.

Bestesi Cemal Reşit Rey’e, güftesi Cumhuriyet döneminin çok değerli şairleri Behçet Kemal ÇAĞLAR ve Faruk Nafiz ÇAMLİBEL’e ait olan ve Cumhuriyetin ülkemize sağladığı kazanımları özdeyişlerle dile getirdiği için, “Onuncu Yıl Marşı”nın, dört kıta olan güftesinin tamamını burada tekrarlamak istiyorum.

Çıktık açık alınla on yılda her savaştan:
On yılda onbeş milyon genç yarattık her yaştan.
Başta bütün dünyanın saydığı başkumandan
Demir ağlarla ördük ana yurdu dört baştan.

xxxx

Türküz, Cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi;
Türk'e durmak yaşamaz, Türk önde Türk ileri,

xxxx

Bir hızda kötülüğü, geriliği boğarız,
Karanlığın üstüne güneş gibi doğarız.
Türküz, bütün başlardan üstün olan başlarız;
Tarihten önce vardık, tarihten sonra varız.

xxxx

Türküz, Cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi;
Türk'e durmak yaşamaz, Türk önde Türk ileri.

xxxx

Çizerek kanımızla özyurdun haritasını,
Dindirdik memleketin yıllar süren yasını;
Bütünledik her yönden İstiklal kavgasını..
Bütün dünya öğrendi Türklüğü saymasını

xxxx

Türküz, Cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi
Türk'e durmak yaşamaz, Türk önde Türk ileri.

xxxx

Örnektir milletlere açtığımız yeni iz;
İmtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış bir kitleyiz:
Uyduk görüşte bilgi, gidişte ülkeye biz,
Tersine dönse dünya, yolumuzdan dönmeyiz.

xxxx

Türküz, Cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi,
Türk'e durmak yaşamaz, Türk önde, Türk ileri

Evet, Türk durmamalıdır, hep önde, hep ilerde olmalıdır. Önde olmanın, ilerde olmanın yolu ise çağdaşlaşmaktan geçmektedir. Atatürk ilke ve devrimlerinin amacı, Atatürk Cumhuriyetinin hedefi, çağdaş bir toplum yapısına kavuşmaktır. Çağdaş bir toplumun oluşturulması için ise, önce birey çağdaşlaştırılmalıdır. İnsanlar çağdaş olmalıdır. Bunu sağlamak için de eğitim çağdaş olmalıdır. "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir"

Günümüzün sözcükleriyle Atatürk'e göre, "Yaşamda en gerçek yol gösterici bilimdir, fendir. Bilimin ve fennin dışında kılavuz aramak aymazlıktır, bilgisizliktir, sapıklıktır"

Eğitimin çağdaşlaştırılmasında tüm görev, Atatürk'ün, "gelecekteki kurtuluşumuzun saygıdeğer öncüleri" olarak nitelendirdiği öğretmenlerindir. Şu sözler,

bugünkü dille Atatürk'ün öğretmenlere yüklediği görevin önemini ve onlara verdiği değerin yüceliğini gösterir:

- "Savaş alanında kazanılan zaferlerin kalıcılığı, ancak irfan ordusuyla sağlanabilir."

- "Yeni kuşakları, Cumhuriyetin özverili öğretmenleri, Sizler yetiştireceksiniz; yeni kuşak Sizin eseriniz olacaktır."

- "Ulusları kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir. Öğretmenden, eğiticiden yoksun bir ulus, ulus adını almak yeterliliğini kazanmamıştır."

Cumhuriyetin ilk kuşakları, Atatürk'ün bu direktiflerini ilke edinen öğretmenlerin eseridir; bu öğretmenler Atatürk Cumhuriyetinde çağdaş toplumun mimarları olmuşlardır.

Konuşmamın burasında, geçen yıl Başkanlığından yaş haddi nedeniyle emekli olduğum Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nda birlikte çalıştığım Makine Yüksek Mühendisi Başdenetçi arkadaşım, Sayın Ünal ŞERAFETTİNOĞLU'nun 25.11.1998 tarihli "HATİCE ÖĞRETMENİM" başlıklı bir şiirini Sizlere okumak ve onun duygularını Sizlerle paylaşmak istiyorum.

Mümessil;

"Türkan Öğretmen, bizim sınıfı bırakmış..."

Dedi.

Bütün gece gözüme uyku girmemişti.

Başımdan yorganı çekip, ağladığım da olmuştu...

Ertesi gün başöğretmenle sen çıkageldin,

Hatice Öğretmenim...

Daha ilk ders bitmeden

Hepimize sevdirmiştin kendini.

Ne çok okul şarkısı,

Bir de ninni öğretmiştin

Evde bebeğine söylermişsin...

Ya masallar okuyuşun

Hiç, hiç unutamadığım masallar.

Ortaya ön sıraya gelir,

Sıranın üzerinde otururdun;

Çevresine yavrularını toplamış,

Sevgi dolu bir anne gibi...

Bir gün gene böyle oturdun,

"Size Atatürk'ü anlatacağım" diyordun.

Bir anda hepimiz daha sıklaşmış,

Birbirimize sokulmuştuk

Seni can kulağıyla dinleyebilmek için.

"Çocuklar tıpkı, sizin yaptığınız gibiydi,"

"Bütün milletçe O'nun çevresinde toplandık."

"Millet birlik olunca O, Başkomutan oldu."

“Vatan birdir bölünmez”
 “Düşman gitmeden yurttan, Ecel gelse ölünmez.”
 “Ayrı gayrı olamaz. Ne ümmetiz, ne sus pus;
 Bu bölünmez vatanda, kenetlendi bu Ulus.”
 “Çocukları çok sevdi; onlara bayram verdi.”
 “Eserlerini sevdi, en büyük eserini;”
 “Laik Cumhuriyeti,”
 “Türk gençlerine verdi.”
 “Uygar olalım dedi, zamanla da yarıştı,”
 “Her şeyi millete öğretmeye çalıştı”
 Diye anlatıyordun.
 On Kasım olduğundan gözlerin buğulansa da;
 Anlatırken bunları bize gülümsüyordun.
 Çünkü sen bir ATATÜRK kıızıydın öğretmenim,
 O’nun çocuklarına, O’nu öğretiyordun.

Başka zaman olsaydı belki de soramazdım,
 Çıt bile yoktu çünkü, sınıf seni dinlerken;
 Yavaş bir sesle sordum;
 “O bir öğretmen miydi ?”
 “Her şeyi bilir miydi ?”
 Bana doğru eğildin,
 Tatlı gülümsemene, bir de ciddiyet kattın,
 Bütün sınıfa dönüp, sorumu yanıtladın:

“Elbette yavrum” dedin,
 “Hem de Başöğretmendi...”

Başöğretmen ATATÜRK !
 Bu yurdun öğretmeni !
 Bütün eserlerini, her şeyi öğretmeni,
 Bu Cumhuriyet kızı, Hatice Öğretmeni
 Dinledikçe öğrendik,
 Öğrendikçe çok sevdik,
 Hem de pek çok sevdik.
 Bütün eserlerine:
 Korkmaz bekçi kesildik

Bu duygu dolu, içtenlik dolu şiiri yazan Sayın ŞERAFETTİNOĞLU ile ben aynı yıl doğmuş olmakla, aynı kuşaktanız; kendileri yurdumuzun Güneydeki bir il merkezinden, Gaziantep’li; ben Kuzeydeki bir ilçe merkezinden, Safranboluluyum. Yörelerimiz çok farklı olmasına karşın, öğretmenlerimiz aynı; benim öğretmenlerim de Sayın ŞERAFETTİNOĞLU’nun Hatice öğretmeni gibiydi. Safranbolu Kalealtı İlkokulu’nda rahmetli Gevher Ilgaz öğretmenim de, halen hayatta bulunan öğretmenlerin öğretmeni Mustafa SEVİNÇ öğretmenim de, Gümüş İlkokulu’nda rahmetli Fehmi ERDEM öğretmenim de, bu binanın ahşap bölümündeki ortaokulda 1948-50 yıllarındaki Müdürümüz rahmetli Rasim GEMİCİ başta olmak üzere tüm öğretmenlerim de ve bu arada Nezihe (Aycan)

KADIOĞLU öğretmenim de, Gaziantep'teki Hatice Öğretmen gibiydi. Bizim kuşağı, yurdun her yerinde hep, çağdaş ve Atatürkçü öğretmenler okuttu, yetiştirdi.

Bugün Atatürk ilkelerine aykırı davranışlardan söz ediliyor; toplumda çağ dışı akımların varlığından yakınıyor; gerekli önlemlerin alınması zorunluluğu, ülke gündemindeki yerini ve önemini koruyor.

Demekki, toplumumuz bireylerinden önemli bir bölümü, uzun yıllardır Hatice öğretmenlerden yok sun bırakılmış oluyor. Bu yoksunluk sonuçta, çağdaş kimlikten yoksunluğa yol açıyor.

Çağdaş kimlik nedir ?

Safranbolu'muzun kültürel değerlerine sahip çıkılmasında, zamanın Kültür Bakanı olarak Belediyemize büyük katkı sağlayan ve bundan 4 yıl önce, çağ dışı karanlık güçlerin hunharca katlettiği, değerli bilim adamı, Kemalizm'in yılmaz savunucusu Prof. Dr. Ahmet Taner KİŞLALİ, Haziran/1996 tarihli bir makalesinde Atatürk'ün kazandırdığı çağdaş insan kimliğini şöyle tanımlar :

“Batıya karşın, batının düzeyine ulaşma istencine (iradesine) sahip bir kimlik... Dinine saygılı, ama laik... Ulusal değerlerine bağlı, ama insancıl... Kökeninden kopmamış, ama evrensel.. Geçmişle onur duyan, ama ulusların eşitliğini savunan...”

Bu kimliği, uygulanacak yeni eğitim ve öğretim yöntemleriyle, toplumumuzun tüm bireylerine kazandıracak, çok sayıda Hatice öğretmenlere bir an önce kavuşmak dilek ve özlemiyle sözlerimi bağlıyorum.

Cumhuriyetimizin böylece güç kazanacağına, çağdaş bir toplum olacağına inanıyorum.

Önümüzdeki yılların, geçmiş yıllar gibi, hep Atatürk'ü arama yılları değil, Atatürk'ü anlama ve sadece Atatürk'ü anma yılları olmasını diliyorum.

Büyük Atamızın aziz hatıraları önünde saygı ile eğiliyorum.

Sizleri saygılarla selamlıyorum.

10 Kasım 2003

KIZILTAN ULUKAVAK